

Stockholm 16 april 2025

Till Folkhälsomyndigheten
registrator@folkhalsomyndigheten.se

Dnr: 01224-2025

Sprit & Vinleverantörsföreningens ("SVL") svar på remiss av Folkhälsomyndighetens förslag till föreskrifter och allmänna råd gällande gårdsförsäljning

Sprit & Vinleverantörsföreningen är en branschorganisation som representerar svenska dryckesföretag med både egen produktion och importverksamhet av vin och spritdrycker. Vi arbetar aktivt med frågor om alkoholpolitik, relationerna till Systembolaget samt frågor knutna till en sund dryckeskultur och hur våra produkter konsumeras. Vi har ett 50-tal medlemmar som säljer sina produkter till Systembolaget samt till företag med serveringstillstånd, främst hotell och restauranger.

Inledande kommentar

Som konstateras i konsekvensanalysen är gårdsförsäljning en ny företeelse i svensk alkoholpolitik som involverar många kommuner och många producenter och som saknar praxis i implementering, utförande, tillämpning och tillsyn. I och med att varje kommun ansvarar för att ge tillstånd och utöva tillsyn finns det stor risk att tillämpningen av lagen utövas olika. I den mån det är möjligt är det därför mycket positivt med tydliga föreskrifter som minskar risken för att kommunerna gör olika bedömningar.

Trots tydliga föreskrifter finns det en påtaglig risk att implementeringen och tillsynen av lagstiftningen kommer skilja sig åt mellan kommunerna och inte bli harmoniserad runtom i Sverige. Därför är det av yttersta vikt att Folkhälsomyndigheten noggrant följer hur implementeringen och tillsynen sker runtom i kommunerna, gärna i dialog med kommunerna och tillståndshavarna samt även länsstyrelserna. Detta för att snabbt kunna agera i de fall det krävs nya och/eller uppdaterade föreskrifter och allmänna råd.

I det stora hela anser SVL att Folkhälsomyndighetens förslag på föreskrifter är väl avvägda, tydliga och samtidigt ger företagen relativt stora möjligheter att anpassa verksamheten utifrån sina behov. SVL har dock vissa synpunkter på förslaget, vilka preciseras nedan.

Föreskrifter och allmänna råd om gårdsförsäljning

Besöksarrangemang

Förslaget kräver att besöksarrangemanget ska pågå i minst 45 minuter varav det kunskapshöjande inslaget ska utgöras minst 30 minuter av den totala tiden. SVL anser att 45 minuter för besöksarrangemanget är i det längsta laget och vill be Folkhälsomyndigheten att överväga om en kortare tidsgräns kan sättas samtidigt som fokuset för gårdsförsäljning förblir besöket snarare än försäljningsmomentet.

Angående de 30 minuter som ska utgöra det kunskapshöjande inslaget konstaterar SVL att regeringen i propositionen skriver att den kunskapshöjande delen ska utgöra just ett inslag i besöksarrangemanget. Den föreslagna gränsen på 30 minuter utgör i dagsläget närmare 70 % av den totala tiden för besöksarrangemanget. SVL vill med det som bakgrund be Folkhälsomyndigheten att värdera om en kortare gräns för det kunskapshöjande inslaget kan sättas.

Information om alkoholens skadeverkningar

Enligt förslaget till föreskrifter ska information om alkoholens skadeverkningar ges på två sätt. Dels genom att tillståndshavaren ansvarar för att ge besökarna Folkhälsomyndighetens särskilt framtagna skriftliga informationsmaterial om alkoholens skadeverkningar, dels genom att varje besöksarrangemang ska inledas med en muntlig information om att alkohol kan medföra skadeverkningar.

Gällande Folkhälsomyndighetens särskilt framtagna skriftliga informationsmaterial kan förslaget tolkas som att tillståndshavaren är tvungen att fysiskt ge ett exemplar av Folkhälsomyndighetens skriftliga informationsmaterial till besökaren. Det bör förtydligas att det snarare handlar om att tillståndshavaren på enkelt och tydligt sätt ska erbjuda besökaren sådant material och att besökare som inte önskar ta del av det kan avstå. Av miljö- och effektivitetshänsyn förefaller det även lämpligt att tillståndshavaren ges möjlighet att tillhandahålla Folkhälsomyndighetens skriftliga information genom en QR-kod som finns tillgänglig på väl synlig plats och som direkt leder till den skriftliga informationen i digitalt format. Det skulle även göra det lätt för tillståndshavare att omgående tillhandahålla eventuella framtida uppdaterade versioner av informationsmaterialet.

Angående kravet om att tillhandahålla muntlig information om alkoholens skadeverkningar är det ett långtgående krav som inte harmoniserar med hur andra parter som serverar eller säljer alkohol tillhandahåller information om alkoholens skadeverkningar. SVL anser att Folkhälsomyndigheten bör värdera om det finns andra, mindre inskränkande och långtgående, sätt som informationen om alkoholens skadeverkningar kan tillhandahållas på.

Egenkontrollprogrammets innehåll

Egenkontrollprogrammet ska bland annat beskriva verksamhetens rutiner för hur prissättning av alkoholdryckerna görs och hur prissättning av besöksarrangemang görs. Hur företag väljer att prissätta sina varor och tjänster är generellt sett mycket känslig information som kan brukas på felaktigt sätt i det fall informationen kommer i orätta händer. Beroende på i vilken grad kommunerna kräver att detta redovisas kan känsliga uppgifter som ex. marginaler komma att behöva röjas. Sådan informationen är i de allra flesta fallen att betrakta som affärskänslig och det finns hos många företag en ovilja att ge ifrån sig denna information. Om informationen blir tillgänglig för konkurrenter kan det få effekter på konkurrenssituationen. SVL anser att denna typ av information inte bör finnas med egenkontrollprogrammet.

Kostnader för företagen

I konsekvensanalysen uppskattar Folkhälsomyndigheten uppstartskostnaden för gårdsförsäljning till 38 200 kronor för varje företag. För mindre producenter, vilket utgör majoriteten av de producenter som kan bli aktuella för tillstånd, är detta en väldigt hög kostnad. SVL uppmanar Folkhälsomyndigheten att göra en generell översyn av de föreslagna föreskrifterna, och kostnaderna för tillstånd, prover etcetera, i syfte att minska kostnaderna för företagen.

Behov av föreskrifter för provsmakning

Idag har framför allt alkoholtillverkare rätt att anordna provsmakning utan serveringstillstånd i syfte att göra deras produkter mer kända och efterfrågade på Systembolaget. Provsmaeningen sker vid sådana fall inom ramen för provsmakningstillstånd vilka kommunerna kan bevilja. Provsmaeningstillstånden kan meddelas tillfälligt eller stadigvarande.

Skillnaden mellan ett provsmakningstillstånd och ett serveringstillstånd är bland annat att lagen tillåter att provsmakning sker utan krav på att mat ska kunna serveras. Många av de företag som nu är aktuella för gårdsförsäljning har också provsmakningstillstånd. Idag idag saknas tydliga regler om vad som gäller för provsmakning som arrangeras av någon som saknar serveringstillstånd.

Avsaknaden av tydliga regler har gjort att kommunerna gör olika bedömningar, särskilt avseende vilken mängd dryck som ska serveras för att det ska anses vara provsmakning. Då frågan är så nära besläktad med gårdsförsäljning, vilket även konstateras i Utredningen om lustgas och vissa alkohol- och tobaksfrågor (S 2022:14), är SVL av uppfattningen att det vore värdefullt för en enhetlig reglering om Folkhälsomyndigheten utvecklade föreskrifter för provsmakning av alkoholhaltiga drycker.

SVL har utvecklat egna branschriktlinjer för provsmakning av vin och sprit som gärna får ligga till grund för Folkhälsomyndighetens egna föreskrifter. [Dessa finns att ta del av här.](#)

Med vänliga hälsningar,

Elisabeth Due
VD Sprit & Vinleverantörsföreningen (SVL)
elisabeth.due@svl.se